

اهمیت کار آفرینی

از دیدگاه اسلام

انتشارات حفظ پژوه

تألیف و گردآوری: مهدی فردوسی، مرتضی، نعم‌اف و غلامرضا عسکری

سرشناسه	:	فردوسی، مهدی، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	:	اهمیت کارآفرینی از دیدگاه اسلام/ مولفان مهدی فردوسی، مرتضی هاشماف، غلامرضا عقیلی.
مشخصات نشر	:	تهران: حافظ پژوه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۰ ص.
شابک	:	۵۰۰۰ ریال ۱-۹۱-۲۶۶۶-۹۶۴-۹۷۸:
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
موضوع	:	کارآفرینی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	:	Entrepreneurship -- Religious aspects -- Islam
موضوع	:	کارآفرینی
موضوع	:	Entrepreneurship
شناسه افزوده	:	هاشماف، مرتضی، ۱۳۴۶ -
شناسه افزوده	:	تلی، غلامرضا، ۱۳۵۲ -
رده بندی کنگره	:	۹۵۰۰۹۴ الف ۴/۹۳/۲۳۰ BP
رده بندی دیویی	:	۲۰۰/۴۸۰
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۲۰۷۰۳

نام کتاب	:	اهمیت کارآفرینی از دیدگاه اسلام
مولفان	:	مهدی فردوسی، مرتضی هاشماف، غلامرضا عقیلی.
انتشارات	:	حافظ پژوه
نوبت چاپ	:	اول - تابستان ۹۵
ویراستار	:	مهدی فردوسی
قیمت	:	۶۰۰۰ ریال
تیراژ	:	۵۰۰
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۲۶۶۶-۹۱-۱
حق چاپ برای مولفان محفوظ است		

آدرس: صادقیه بین فلکه اول و دوم بلوار شهدای صادقیه شمالی پلاک ۲۶

تلفن: ۰۹۱۳۳۲۱۱۰۷۸-۴۴۲۴۱۷۵۰

مقدمه ۴

فصل اول ۹

فصل دوم ۲۵

فصل سوم ۵۸

منابع ۹۵

www.ketab.ir

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ وَجَدَ مَاءً وَتُرَابًا ثُمَّ افْتَقَرَ فَأَبْعَدَهُ اللَّهُ .

امیر المؤمنین علیه السلام می فرمود : هر که با وجود داشتن آب و خاک نیازمند باشد ، خدای (از رحمت خود) دورش گرداند .

قرب الإسناد : ۱۱۵ / ۴۰۴

مقدمه

کار و فعالیت از صفات حسن خداست که (کل يوم هو فی شأن) هر روز دست اندرکاری دارد و این صفت در عالمیان نیز تجلی یافته چرا که هیچ موجودی را باطل و بیهوده نیافرید (و ما خلقنا السموات و الارض و ما بینهما باطلا) آسمان ها، زمین و هر آن چه را در میان آن ها است بیهوده نیافریدیم. همه در حال تکاپو و تلاشند (کل یجری لأجل مسمى) همه در حال حرکتند تا زمان معین. تلاشی برای ادامه ی حیات و حیاتی برای شناخت و ستایش آن کارگردان ملک عالم هستی: (وَ إِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ) هیچ چیزی نیست جز آن که در ستایش او تسبیح گوشت. (اسرا/۴۴)

تنوع آفریده‌ها، گونه‌گونی کارشان را ایجاب کرده‌است در این میان انسان پیچیده‌ترین آفرینش را دارد. این خصوصیت او را توانمند ساخته تا با تسخیر امکانات بیشتر، کارهای متنوعی را انجام دهد:

(سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَ أَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَ بَاطِنَةً) هر آن چه در آسمان‌ها و زمین است در اختیارتان قرار داد و نعمت‌های آشکار و پنهان خود را بر شما فزونی بخشید و زمین را آباد سازد. (هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَ اسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا...) (او شما را از زمین آفرید و بر آباد سازی آن گماشت.) (هود/۶۱)

بهره‌گیری صحیح از امکانات، به آموزش و ایجاد فرصت‌های فعالیت نیازمند است که پیامبران الهی سهم چشمگیری در این امر داشته‌اند.

حضرت آدم با هبوط بر زمین برای تأمین معاش با کشت و زرع گیاهان خوراکی اقدام نمود. (عیاشی، ص ۴۰) ادریس نبی (علیه السلام) بران باستان بار دوختن لباس را آموزش داد. (مجلسی، ص ۲۷۹) حضرت نوح (علیه السلام) باختن کشتی را پایه‌گذاری کرد (هود/۳۷) و داود پیامبر (علیه السلام) تولید زره را ابداع کرد (انبیا/۸۰) سلیمان نبی پریان انسان‌ها و پرندگان را به خدمت گرفت (نحل/۱۸) و جدای از تولید کالا مهم‌ترین کار پیامبران تبلیغ رسالت و سازندگی افراد جوامع و برقراری عدالت بوده است تا حدی که برخی از آنان با تشکیل حکومت، آموزه‌های وحیانی

را عملی کردند. نمونه‌ی آن‌ها حضرت یوسف در مصر، موسی در جامعه‌ی بنی‌اسرائیل، سلیمان در فلسطین و خاتم پیامبران حضرت محمد بن عبدالله (صلی‌الله‌علیه‌وآله) در حجاز است.

اصولاً در سایه‌ی تشکیل نظام سیاسی فرصت‌های کارآفرینی بیشتری برای رهبران و دست‌اندرکاران آن نظام فراهم می‌گردد و اگر آن نظام، الهی باشد؛ عدالت اجتماعی در حوزه‌ی اشتغال برپا می‌گردد؛ زیرا رهبران الهی بر اساس آموزه‌های وحیانی، ر نه استبداد به رأی، از ابزار قدرت و امکانات برای اجرای عدالت استفاده می‌کند. «قَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ خَرِيذٌ؛ بیا برانمان را با دلایل روشن فرستادیم و کتاب آسمانی و قانون عادلانه به آنان دادیم تا حرام عدالت را بر پا دارند. آهن را آفریدیم که در آن ترس سخت (جنگ) و سودهای برای مردم دارد و تا خدا بداند چه کسی او و پیامبرانش را با (ایمان) غیبی یاری می‌کند، که خداوند نیرومند و بزرگ است». (حدید/۲۵)

پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) با برپایی نظام اسلامی در مدینه از یثربی که صد سال جنگ میان دو قبیله‌ی اوس و خزرج بر آن حاکم بود، مدینه‌ی فاضله‌ای پر تلاش و تکاپو و بالنده، صاحب برترین شهری با فرهنگ و قدرتمند و ... ساخت که

کار آفرینی حضرت (صلی الله علیه و آله) سهم مهمی را در ایجاد این مدینه به خود اختصاص

داد.

تولید کار حضرت با توجه به مفهومی که ایشان در آن جامعه از کار ارائه کردند، از حوزه‌ی اجتماعی فراتر می‌رود و ابعاد فرهنگی، سیاسی و اقتصادی را نیز دربرمی‌گیرد. آگاهی از تفاوت مفهوم کار در علم اقتصاد و سیره‌ی نبوی (صلی الله علیه و آله) ما را به وسعت نظر حضرت در این مقوله، متوجه می‌سازد.

امام خمینی: وقتی به یک ملتی دید که از خارج همه چیزش دارد اداره می‌شود و دیگر احتیاج ندارد، به نظر این نمی‌افتد که خودش احتیاجش را رفع کند. آن روزی که این ملت فهمید که اگر ما بدیت نکنیم برای کشاورزیمان، جدیت نکنیم برای صنعت نفت مان، جدیت نکنیم برای کارخانه های خودمان، از بین خواهیم رفت و کسی نیست که به ما بدهد، وقتی این احساس پیدا شد در یک ملتی که من خودم باید هر چیز می‌خواهم تهیه کنم، دیگران به من نمی‌دهند، این احساس اگر پیدا شد، مغزها به راه می‌افتاد و متخصص در هر رشته پیدا می‌شود و بازوهایی که هر عملی را می‌توانند انجام بدهند به کار می‌افتند، کشاورزی را خودشان درست میکنند و کارخانه ها را خودشان راه می‌اندازند، چنانکه می‌بیند که بسیاری از کارخانه ها را خودشان راه انداخته اند.

«کارآفرینی» که در واقع فرآیند تأسیس يك شغل بر مبنای يك فكر و يك ایده‌ي نو است. راهبردي است براي حل مسأله‌ي اشتغال و ایجاد و خلق عرصه‌هاي نوین در جهت رشد و پویایی و تولید ثروت در جامعه، که با توجه به اهمیت کلیدی آن در اقتصادهاي نوین، کشورهای گوناگون مجدانه برنامه‌هاي مفصلی را برای بسط چنین فرهنگی در جامعه‌ي خود تدارك دیده‌اند.

این نوشتار در پی آن است تا با بررسی و تجزیه و تحلیل برخی از معیارها و اصول کارآفرینی در آموزه‌هاي نبوی در جهت ثمربخشی بیشتر کارآفرینی، که بر پایه‌ي باورها و ارزش‌ها و روش‌ها و شیوه‌هاي خاصی استوار شده است، بپردازد، و در نتیجه‌ي راه‌ردمان بهیافت‌هایی را در جهت ایجاد فرصت‌هاي شغلی و تولید ثروت و بهبود شرایط اقتصادی برای نظام اسلامی بیابد.

واژگان کلیدی: معیار، کارآفرینی، اشتغال، آموزه‌هاي نبوی.